

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 1ης Οκτωβρίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Οδηγία 93/13/ΕΟΚ — Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή — Σύμβαση ενυπόθηκου δανείου — Άρθρο 7, παράγραφος 1 — Παύση χρήσεως καταχρηστικών ρητρών — Κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα — Αναγνώριση χρέους — Συμβολαιογραφική πράξη — Περιαφή εκτελεστήριου τύπου από συμβολαιογράφο — Εκτελεστός τίτλος — Υποχρεώσεις του συμβολαιογράφου — Αυτεπάγγελτος έλεγχος των καταχρηστικών ρητρών — Δικαστικός έλεγχος — Αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας»

Στην υπόθεση C-32/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Fővárosi Törvényszék (Δικαστήριο της Βουδαπέστης, Ουγγαρία) με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Ιανουαρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

ERSTE Bank Hungary Zrt.

κατά

Attila Sugár,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, Α. Ó Caoimh, C. Toader (εισηγήτρια), E. Jarašiūnas και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: L. Carrasco Marco, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Φεβρουαρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η ERSTE Bank Hungary Zrt., εκπροσωπούμενη από τον L. Wallacher, ügyvéd,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Μ. Z. Fehér και G. Szima,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze και την D. Kuon,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Talabér-Ritz και τον M. van Beek,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Ιουνίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της ERSTE Bank Hungary Zrt. (στο εξής: ERSTE Bank) και του A. Sugár που αφορά αίτημα του A. Sugár να ακυρωθεί ο εκτελεστήριος τύπος του οποίου έγινε περιαφή, με συμβολαιογραφική πράξη, επί αναγνωρίσεως χρέους στην οποία είχε προβεί ο A. Sugár βάσει συμβάσεως ενυπόθηκου δανείου που είχε συναφθεί μεταξύ των μερών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13:

«Η παρούσα οδηγία έχει αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες αφορούν τις καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ενός επαγγελματία και ενός καταναλωτή.»
- 4 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»
- 5 Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.

2. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν διατάξεις που δίνουν σε άτομα ή οργανισμούς που έχουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ορισθεί ως έχοντες έννομο συμφέρον για την προστασία των καταναλωτών, τη δυνατότητα να προσφύγουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών οργάνων, τα οποία αποφαινόμενοι για το εάν συμβατικές ρήτρες, που έχουν συνταχθεί με σκοπό τη γενικευμένη χρήση έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα και εφαρμόζουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για να πάψει η χρησιμοποίηση των ρητρών αυτών.»

Το ουγγρικό δίκαιο

Ο αστικός κώδικας

- 6 Το άρθρο 200 του νόμου IV του 1959 περί του αστικού κώδικα (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, στο εξής: αστικός κώδικας), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο συνάψεως της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης συμβάσεως, προβλέπει τα εξής:

«(1) Οι συμβαλλόμενοι μπορούν να προσδιορίζουν ελεύθερα το περιεχόμενο της συμβάσεως. Μπορούν επίσης να παρεκκλίνουν με κοινή συμφωνία από τους κανόνες που διέπουν τις συμβάσεις, αν αυτό δεν απαγορεύεται από τον νόμο.

(2) Είναι άκυρη η σύμβαση η οποία παραβαίνει ή καταστρατηγεί κανόνα δικαίου, εκτός εάν ο εν λόγω κανόνας προβλέπει άλλη έννομη συνέπεια. Επίσης, είναι άκυρη η σύμβαση η οποία είναι προδήλως αντίθετη στα χρηστά ήθη.»

- 7 Κατά το άρθρο 209, παράγραφος 1, του ίδιου κώδικα:

«Γενική συμβατική ρήτρα ή συμβατική ρήτρα η οποία δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο ατομικής διαπραγματεύσεως στο πλαίσιο συμβάσεως που συνάπτεται με καταναλωτή είναι καταχρηστική εάν, αντιθέτως προς τις επιταγές της καλής πίστεως και των χρηστών συναλλακτικών ηθών, ορίζει μονομερώς και άνευ δικαιολογητικής βάσεως τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, όπως απορρέουν από τη σύμβαση, κατά τρόπον ώστε να περιάγει σε μειονεκτική θέση τον αντισυμβαλλόμενο του προσώπου το οποίο επιβάλλει την οικεία συμβατική ρήτρα.»

- 8 Το άρθρο 209/A, παράγραφος 1, του αστικού κώδικα προβλέπει ότι ο συμβαλλόμενος που βλάπτεται μπορεί να προσβάλει την καταχρηστική συμβατική ρήτρα.
- 9 Κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, οι καταχρηστικές ρήτρες οι οποίες είτε περιλαμβάνονται ως γενικοί συμβατικοί όροι σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές είτε τίθενται από τον επαγγελματία μονομερώς, εκ προοιμίου και χωρίς ατομική διαπραγμάτευση, είναι άκυρες. Μπορεί να γίνει επίκληση της ακυρότητας μόνον προς το συμφέρον του καταναλωτή.

Ο κώδικας πολιτικής δικονομίας

- 10 Κατά το άρθρο 163 του νόμου III του 1952, περί του κώδικα πολιτικής δικονομίας (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας), το δικαστήριο μπορεί να καθορίσει ποια πραγματικά γεγονότα θεωρεί ότι είναι κοινώς γνωστά. Το ίδιο ισχύει και για τα πραγματικά γεγονότα των οποίων το δικαστήριο έχει λάβει αυτεπαγγέλτως γνώση. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να λάβει υπόψη πραγματικά γεγονότα ακόμη και αν δεν έχουν αναφερθεί σε αυτά οι διάδικοι, πρέπει όμως να ενημερώσει τους διαδίκους γι' αυτά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 11 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 366 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, εάν στο πλαίσιο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως κατά τα άρθρα 41 ή 56 του νόμου LIII του 1994, για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων (a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény, στο εξής: νόμος για την αναγκαστική εκτέλεση), δεν είναι εφικτή η ματαίωση της αναγκαστικής εκτελέσεως ή ο περιορισμός της, ο οφειλέτης ο οποίος προβάλλει λόγο ανακοπής κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως δύναται να κινήσει κατά του επισπεύδοντος δανειστή ένδικη διαδικασία για τη ματαίωση ή τον περιορισμό της αναγκαστικής εκτελέσεως.

12 Το άρθρο 369 του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Επιτρέπεται η κίνηση διαδικασίας ματαιώσεως ή περιορισμού της αναγκαστικής εκτελέσεως, η οποία διατάσσεται δυνάμει δημοσίου εγγράφου που έχει περιιαφθεί τον εκτελεστήριο τύπο ή δυνάμει ισοδύναμου εκτελεστού τίτλου, εάν

a) η εκτελούμενη απαίτηση δεν είναι νόμιμη,

[...]».

13 Κατά το άρθρο 370 του ίδιου κώδικα, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της διαδικασίας ματαιώσεως ή περιορισμού της αναγκαστικής εκτελέσεως δύναται να διατάξει την αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως στην οικεία υπόθεση.

Ο νόμος για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων

14 Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων:

«1) Εντολή εκτελέσεως δίνεται εφόσον η εκτελούμενη απόφαση:

a) περιλαμβάνει απαίτηση (πληρωμής),

b) είναι τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή, και

c) έχει παρέλθει η σχετική προθεσμία. [...]»

15 Το άρθρο 23/C του ανωτέρω νόμου διέπει τη διαδικασία περιαφής του εκτελεστήριου τύπου από τον συμβολαιογράφο επί συμβολαιογραφικού εγγράφου που έχει καταρτισθεί από αυτόν. Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, ο συμβολαιογράφος προβαίνει στην περιαφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο, εάν αυτό μνημονεύει:

— την ανάληψη της υποχρεώσεως παροχής και αντιπαροχής ή την ανάληψη μονομερούς υποχρεώσεως·

— το όνομα του δανειστή και του οφειλέτη·

— το αντικείμενο, την ποσότητα (ύψος) και την αιτία της απαιτήσεως, και

— τον τρόπο και την προθεσμία εκτελέσεως.

16 Το άρθρο 23/C του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στις παραγράφους 2 και 5 ορίζει τα εξής:

«2) Εάν η απαίτηση εξαρτάται από την πλήρωση αιρέσεως ή από τη λήξη προθεσμίας, για να καταστεί εκτελεστή απαιτείται επίσης η βεβαίωση, μέσω συμβολαιογραφικής πράξεως, της πληρώσεως της αιρέσεως ή της λήξεως της προθεσμίας.

[...]

5) Αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να γίνει αν η απαίτηση η οποία περιγράφεται στη συμβολαιογραφική πράξη υπόκειται σε δικαστική αναγκαστική εκτέλεση και έχει παρέλθει η προθεσμία εκτελέσεως της απαιτήσεως. [...]»

- 17 Το άρθρο 31/E, παράγραφος 2, του ίδιου νόμου προβλέπει ότι η συμβολαιογραφική διαδικασία, ως εκούσια αστική διαδικασία, έχει αποτελέσματα ανάλογα με την ένδικη διαδικασία και ότι οι αποφάσεις του συμβολαιογράφου έχουν αποτελέσματα ανάλογα με εκείνα των αποφάσεων των κατά τόπον αρμόδιων δικαστηρίων.
- 18 Το άρθρο 56, παράγραφος 1, του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων ορίζει ότι το δικαστήριο που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση, με διάταξή του, ματαιώνει ή περιορίζει την αναγκαστική εκτέλεση αν διαπιστώσει, βάσει δημοσίων εγγράφων, ότι η εκτελούμενη απόφαση θα απέκλινε ή θα τροποποιούσε τελεσίδικη απόφαση ή αν τελεσίδικη απόφαση έχει κρίνει ότι δεν είναι νόμιμη η απαίτηση για την οποία ζητείται η αναγκαστική εκτέλεση και για την οποία υφίσταται πράξη στην οποία έχει γίνει περιαφή του εκτελεστήριου τύπου.
- 19 Κατά το άρθρο 211, παράγραφος 2, του ίδιου νόμου, εάν το δικαστήριο προβεί σε περιαφή του εκτελεστήριου τύπου κατά παράβαση του νόμου, η εν λόγω περιαφή επιβάλλεται να ακυρωθεί.
- 20 Το άρθρο 212 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«1) Το δικαστήριο που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση δύναται οποτεδήποτε να ανακαλέσει την εντολή εκτελέσεως ή να ακυρώσει την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου, κατόπιν αιτήσεως ενός διαδίκου, βάσει της εκθέσεως του αρμόδιου για την εκτέλεση οργάνου ή αυτεπαγγέλτως.

2) Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν ένδικο μέσο κατά αυτής.»

- 21 Το άρθρο 224/A του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων ορίζει τα εξής:

«Όταν η αναγκαστική εκτέλεση διατάσσεται από συμβολαιογράφο, έχουν εφαρμογή οι παρούσες διατάξεις με τις ακόλουθες προσαρμογές:

- α) ως “δικαστήριο που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση” νοείται ο συμβολαιογράφος· ως “απόφαση του δικαστηρίου που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση” νοείται η απόφαση του συμβολαιογράφου·

[...]».

Ο νόμος περί συμβολαιογράφων

- 22 Ο νόμος XLI του 1991, περί συμβολαιογράφων (a közzjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény, στο εξής: νόμος περί συμβολαιογράφων), στο άρθρο 1, παράγραφοι 1, 2 και 4, ορίζει τις αρμοδιότητες των συμβολαιογράφων ως εξής:

«1) Ο νόμος αναγνωρίζει στους συμβολαιογράφους καθεστώς δημόσιου λειτουργού, ώστε να παρέχουν στους συμβαλλομένους αμερόληπτες νομικές υπηρεσίες προς αποτροπή ένδικων διαφορών.

2) Ο συμβολαιογράφος περιβάλλει τις δικαιοπραξίες και τα πραγματικά περιστατικά με έννομες συνέπειες με τον συμβολαιογραφικό τύπο, φυλάσσει έγγραφα, διατηρεί χρήματα, πολύτιμα αντικείμενα και κινητές αξίες κατ’ εντολή των συμβαλλομένων με σκοπό την παράδοσή τους στον δανειστή και, σε σχέση με τις διαδικασίες που υπάγονται στην αρμοδιότητά του, ενημερώνει τους συμβαλλομένους προκειμένου να τους διευκολύνει (διασφαλίζοντας την ίση μεταχείριση) κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και την εκτέλεση των υποχρεώσεών τους.

[...]

4) Ο συμβολαιογράφος εφαρμόζει τον νόμο στο πλαίσιο της κρατικής λειτουργίας απονομής της δικαιοσύνης, εντός των αρμοδιοτήτων που του παρέχει ο νόμος.»

23 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«1) Ο συμβολαιογράφος οφείλει να αρνηθεί να παράσχει τη συνδρομή του όταν κάτι τέτοιο είναι ασύμβατο προς τις υποχρεώσεις του, ιδιαιτέρως δε όταν η συνδρομή του ζητείται ενόψει νομικής πράξεως που είναι αντίθετη προς τη νομοθεσία ή αποσκοπεί στην καταστρατήγησή της ή επιδιώκει απαγορευμένο ή καταχρηστικό σκοπό.

2) Όταν, στη διάρκεια της διαδικασίας, ο συμβολαιογράφος διαπιστώνει κάποιο στοιχείο που δημιουργεί αμφιβολίες, οφείλει, χωρίς να αρνηθεί τη συνδρομή του, να επιστήση την προσοχή των μερών στο στοιχείο αυτό και να το μνημονεύσει γραπτώς. Αν κάποιο μέρος προβάλλει ένσταση σχετικά με το στοιχείο αυτό, ο συμβολαιογράφος αρνείται να παράσχει τη συνδρομή του.»

24 Το άρθρο 112, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του άρθρου 23/C του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, όσον αφορά τα στοιχεία που πρέπει να αναφέρει ένα δημόσιο έγγραφο προκειμένου να γίνει σε αυτό περιαφή του εκτελεστήριου τύπου.

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

25 Στις 18 Δεκεμβρίου 2007 μεταξύ της ERSTE Bank και του A. Sugár καταρτίστηκε με δημόσιο έγγραφο σύμβαση δανείου ύψους 30 687 ελβετικών φράγκων (CHF) για την αγορά ακινήτου. Το δάνειο ασφαλίστηκε με υποθήκη επί του ακινήτου αυτού.

26 Στις 19 Δεκεμβρίου 2007, βάσει της δανειακής συμβάσεως, ο A. Sugár υπέγραψε αναγνώριση χρέους προς την ERSTE Bank με τον τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, βάσει του εγγράφου αυτού στην περίπτωση που ο A. Sugár αθετήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις η ERSTE Bank έχει το δικαίωμα να καταγγείλει τη δανειακή σύμβαση και να προβεί στην είσπραξη της οφειλής που απορρέει από τη σύμβαση με βάση βεβαίωση περί ληξιπρόθεσμης απαιτήσεως που εκδίδει η ίδια η ERSTE Bank και στην οποία αναγράφεται το ύψος της οφειλής.

27 Κατόπιν αθετήσεως των υποχρεώσεων του A. Sugár, η ERSTE Bank κατήγγειλε τη δανειακή σύμβαση και ζήτησε να γίνει περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στην ανωτέρω αναγνώριση χρέους. Στις 13 Δεκεμβρίου 2011 ο συμβολαιογράφος έκρινε ότι πληρούνταν οι νόμιμες προϋποθέσεις και προέβη στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στο ανωτέρω έγγραφο, με αποτέλεσμα να μπορεί να γίνει βάσει αυτού αναγκαστική εκτέλεση, και έτσι το έγγραφο αυτό κατέστη αντίστοιχο με δικαστική απόφαση.

28 Στις 5 Ιουνίου 2013 ο A. Sugár ζήτησε από τον συμβολαιογράφο την άρση της περιαφής του εκτελεστήριου τύπου επί του δημοσίου εγγράφου αναγνωρίσεως του χρέους που σχετιζόταν με τη δανειακή σύμβαση με την ERSTE Bank υποστηρίζοντας, ιδίως, ότι η σύμβαση αυτή περιλάμβανε καταχρηστικές ρήτρες. Επίσης, ο A. Sugár αμφισβήτησε τη νομιμότητα της καταγγελίας της συμβάσεως και υποστήριξε ότι ο εκτελεστήριος τύπος διέτασσε την αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση απαιτήσεων οι οποίες δεν προέκυπταν από την πράξη αναγνωρίσεως του χρέους. Επισήμανε επίσης ότι είχε υποβάλει αίτημα ματαιώσεως της αναγκαστικής εκτελέσεως και αίτημα αναγνωρίσεως της ακυρότητάς της.

29 Με απόφαση της 13ης Ιουνίου 2013 ο συμβολαιογράφος απέρριψε το αίτημα άρσεως της περιαφής του εκτελεστήριου τύπου με την αιτιολογία ότι η περιαφή δεν ήταν παράνομη, καθώς το επίμαχο δημόσιο έγγραφο περιλάμβανε αναγνώριση χρέους, το όνομα του πιστωτή και το όνομα του οφειλέτη, την αιτία και το ύψος της απαιτήσεως, τον τρόπο εκτελέσεως και την ταχθείσα προθεσμία. Επίσης, διαπίστωσε ότι το έγγραφο διευκρίνιζε ότι η απαίτηση εξαρτιόταν από την πλήρωση αιρέσεως καθώς

και τον χρόνο κατά τον οποίο πληρώθηκε η αίρεση. Ο συμβολαιογράφος επισήμανε, επίσης, ότι επειδή η συμβολαιογραφική διαδικασία είχε εκούσιο χαρακτήρα, ο ίδιος είχε περιορισμένη εξουσία εκτιμήσεως επί ζητημάτων αποδείξεως και δεν μπορούσε να αποφαινεται επί διαφορών των μερών σχετικά με τη νομιμότητα της καταγγελίας της συμβάσεως ή ρητρών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση, κάτι που εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών.

- 30 Ο A. Sugár προσέφυγε ενώπιον του Fővárosi Törvényszék (Δικαστήριο της Βουδαπέστης) ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως του συμβολαιογράφου και του εκτελεστήριου τύπου η περιαφή του οποίου είχε γίνει παρανόμως. Προς στήριξη της προσφυγής αυτής προβάλλει, ιδίως, ότι η αναγνώριση του επίμαχου χρέους περιλαμβάνει καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες και εσφαλμένα στοιχεία, ότι το ύψος της οφειλής ορίζεται στην αναγνώριση σε συνάλλαγμα παρότι το δάνειο χορηγήθηκε σε φιορίνια, και καθορίστηκε αποκλειστικά και μόνο βάσει εσωτερικών στοιχείων της ERSTE Bank. Φρονεί ότι η περιαφή του εκτελεστήριου τύπου συνιστά κατάχρηση δικαιώματος, διότι ο επισπεύδων δανειστής προσκομίζει μονομερή πράξη, το κύρος της οποίας μπορεί να εξεταστεί μόνο στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία διαδικασίας.
- 31 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι κατά τον νόμο για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων ο συμβολαιογράφος προβαίνει στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στη πράξη προς εκτέλεση, η οποία γίνεται κατ' αυτόν τον τρόπο εκτελεστός τίτλος. Στο πλαίσιο, όμως, της διαδικασίας περιαφής του εκτελεστήριου τύπου ο συμβολαιογράφος ελέγχει απλώς αν η προς εκτέλεση πράξη πληροί τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να εξετάσει αν τυχόν είναι καταχρηστικές κάποιες ρήτρες της δανειακής συμβάσεως στην οποία στηρίζεται η εν λόγω πράξη. Ο καταναλωτής μπορεί να επικαλεστεί την καταχρηστικότητα συμβατικών ρητρών μόνο στο πλαίσιο προσφυγής για την ακύρωση ή τον περιορισμό της αναγκαστικής εκτελέσεως, κάτι που, κατά το αιτούν δικαστήριο, ενδεχομένως αντιβαίνει στους σκοπούς της οδηγίας 93/13.
- 32 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Fővárosi Törvényszék αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Είναι σύμφωνη με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 διαδικασία κράτους μέλους κατά την οποία, σε περίπτωση παραβάσεως από καταναλωτή συμβατικής υποχρεώσεως αναληφθείσας βάσει νομοτύπως καταρτισθείσας συμβολαιογραφικής πράξεως, ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή αξιώνει την καταβολή ποσού, το οποίο καθορίζει ο ίδιος, μέσω της καλούμενης περιαφής της οικείας πράξεως με τον εκτελεστήριο τύπο, χωρίς να έχει κινηθεί καμία κατ' αντιμωλία διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου και χωρίς να έχει εξεταστεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας των ρητρών της επίμαχης συμβάσεως;
- 2) Δύνатаι ο καταναλωτής να ζητήσει στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας την ακύρωση της περιαφής του εκτελεστήριου τύπου, επικαλούμενος τη μη εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα ρητρών της σχετικής συμβάσεως, λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με την απόφαση που εκδόθηκε επί της υποθέσεως C-472/11 κατά την ένδικη διαδικασία το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να ενημερώνει τον καταναλωτή για τυχόν διαπιστωθείσες καταχρηστικές ρήτρες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 33 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατά βάση, αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία συμβολαιογράφος ο οποίος κατήρτισε νομότυπα δημόσιο έγγραφο σχετικό με σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή μπορεί να προβεί στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στο εν λόγω έγγραφο ή να αρνηθεί να άρει την περιαφή, ενώ δεν έχει πραγματοποιηθεί ούτε στο πρώτο ούτε στο δεύτερο στάδιο έλεγχος των καταχρηστικών ρητρών της συμβάσεως αυτής.

- 34 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι τα ερωτήματα αυτά συνδέονται με την ύπαρξη διαδικασίας του εθνικού δικαίου κατά την οποία ο συμβολαιογράφος, κατόπιν αιτήματος του δανειστή, μπορεί να προβεί στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στο δημόσιο έγγραφο που περιλαμβάνει την απαίτηση του οφειλέτη, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να ελέγξει το κύρος της πράξεως αυτής, εφόσον πληρούνται ορισμένες τυπικές προϋποθέσεις που ορίζονται περιοριστικά και αφορούν το περιεχόμενο της πράξεως αυτής, όπως προβλέπονται στο άρθρο 23/C του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Κατ' εφαρμογή του άρθρου αυτού, το έγγραφο πρέπει, έτσι, να μνημονεύει την ανάληψη της υποχρέωσης παροχής και αντιπαροχής, το όνομα του δανειστή και του οφειλέτη, το αντικείμενο, το ποσό και την αιτία της απαιτήσεως και, τέλος, τον τρόπο και την προθεσμία εκτέλεσεως.
- 35 Εν προκειμένω, στην υπόθεση της κύριας δίκης ο εκτελεστός τίτλος συνίσταται σε συμβολαιογραφική δήλωση αναγνωρίσεως χρέους που υπέγραψε ο A. Sugár μετά τη σύναψη ενυπόθηκης δανειακής συμβάσεως μεταξύ αυτού και της ERSTE Bank.
- 36 Η περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στην εν λόγω πράξη βάσει στοιχείων που προσκομίζονται αποκλειστικά και μόνον από τον δανειστή επιτρέπει, στην πραγματικότητα, την αναγκαστική εκτέλεση της συμβάσεως χωρίς να προηγηθεί ένδικη διαδικασία ενώπιον δικαστή. Συγκεκριμένα, δυνάμει του άρθρου 31/E, παράγραφος 2, του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, συμβολαιογραφική πράξη στην οποία έχει γίνει περιαφή του εκτελεστήριου τύπου παράγει τα ίδια αποτελέσματα με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου δικαστηρίου.
- 37 Από τη δικογραφία προκύπτει επίσης ότι, κατ' εφαρμογήν των άρθρων 211, παράγραφος 2, και 224/A του νόμου για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, ο συμβολαιογράφος μπορεί να άρει τον εκτελεστήριο τύπο η περιαφή του οποίου έχει γίνει «παρانونώς». Όπως υπογράμμισε, όμως, στις παρατηρήσεις της η Ουγγρική Κυβέρνηση, η διαδικασία αυτή δεν αφορά το κύρος συμβατικών ρητρών αλλά αποκλειστικά και μόνο τον έλεγχο της νομιμότητας της περιαφής του εκτελεστήριου τύπου.
- 38 Επομένως, κατά την εθνική νομοθεσία δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί από τον συμβολαιογράφο το κύρος συμβατικών ρητρών ούτε κατά το στάδιο της περιαφής του εκτελεστήριου τύπου ούτε κατά το στάδιο της άρσεώς του.
- 39 Προκειμένου να κριθεί αν η νομοθεσία αυτή είναι σύμφωνη με τις επιταγές της οδηγίας 93/13, υπενθυμίζεται ότι το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η εν λόγω οδηγία στηρίζεται στην αντίληψη ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση έναντι του επαγγελματία όσον αφορά τόσο την εξουσία διαπραγματεύσεως όσο και το επίπεδο πληροφόρησης, κατάσταση η οποία τον υποχρεώνει να προσχωρήσει στους όρους που έχει διατυπώσει εκ των προτέρων ο επαγγελματίας, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει το περιεχόμενό τους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Ακριβώς επειδή οι καταναλωτές βρίσκονται σε ασθενέστερη θέση, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 ορίζει ότι οι καταχρηστικές ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές. Πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου, η οποία αποβλέπει στο να αντικαταστήσει την τυπική ισορροπία που εισάγει η σύμβαση μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων με μια ουσιαστική ισορροπία, ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους ισότητα (βλ., απόφαση Sánchez Morcillo και Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 41 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι ο εθνικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας και, πράττοντας τούτο, να αίρει την ανισότητα που υφίσταται μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία, εφόσον έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα προς τούτο

νομικά και πραγματικά στοιχεία (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 46· Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 34, καθώς και Sánchez Morcillo και Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 24).

- 42 Το Δικαστήριο έχει, επίσης, κρίνει ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι ο εθνικός δικαστής που διαπίστωσε αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας οφείλει να συναγάγει όλες τις συνέπειες που έχει κατά το εθνικό δίκαιο η διαπίστωση αυτή, χωρίς να αναμείνει την υποβολή σχετικού αιτήματος από τον καταναλωτή, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως της αρχής της αντιμωλίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψη 36).
- 43 Επίσης, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αντιβαίνει στην οδηγία 93/13 κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία δεν παρέχει στο εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται αιτήσεως για την έκδοση διαταγής πληρωμής την εξουσία να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, ούτε κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας ούτε σε κάθε στάση της δίκης, και μολονότι διαθέτει όλα τα προς τούτο αναγκαία νομικά και πραγματικά στοιχεία, τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας περί επιτοκίου υπερημερίας περιλαμβανόμενης σε σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, στην περίπτωση κατά την οποία ο τελευταίος δεν έχει ασκήσει ανακοπή (απόφαση Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 57).
- 44 Το Δικαστήριο έκρινε, επίσης, στη νομολογία του ότι η κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους δεν ήταν σύμφωνη με την οδηγία 93/13, στην περίπτωση που η ρύθμιση αυτή, ενώ δεν προέβλεπε, στο πλαίσιο διαδικασίας εκτελέσεως για την ικανοποίηση ενυπόθηκης απαιτήσεως, λόγους ανακοπής αντλούμενους από τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία αποτελεί τη βάση του εκτελεστού τίτλου, δεν παρείχε στο δικαστήριο της ουσίας, το οποίο ήταν αρμόδιο για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας τέτοιας ρήτρας, τη δυνατότητα λήψεως προσωρινών μέτρων αναστολής της εν λόγω διαδικασίας εκτελέσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 64, και Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 36).
- 45 Τέλος, το Δικαστήριο έκρινε αντίθετη προς την οδηγία 93/13 κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία δεν παρέχει την εξουσία στο δικαστήριο εκτελέσεως, στο πλαίσιο διαδικασίας εκτελέσεως για την ικανοποίηση ενυπόθηκης απαιτήσεως, ούτε να εξετάσει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως του καταναλωτή, τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας περιλαμβανόμενης στη σύμβαση από την οποία προκύπτει η οφειλή της οποίας ζητείται η εξόφληση και στην οποία στηρίζεται ο εκτελεστός τίτλος ούτε να λάβει προσωρινά μέτρα, όπως, μεταξύ άλλων, η αναστολή της εκτελέσεως, όταν η λήψη των μέτρων αυτών είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της οριστικής αποφάσεως του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της αντίστοιχης επί της ουσίας διαδικασίας και το οποίο είναι αρμόδιο να εξετάσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής (βλ. διάταξη Banco Popular Español και Banco de Valencia, C-537/12 και C-116/13, EU:C:2013:759, σκέψη 60, καθώς και απόφαση Sánchez Morcillo και Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 28).
- 46 Όσον αφορά την απλουστευμένη συμβολαιογραφική διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως στην υπόθεση της κύριας δίκης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριξε ότι η δυνατότητα του συμβολαιογράφου να διατάξει την αναγκαστική εκτέλεση συμβάσεως χωρίς να εξετάσει στο πλαίσιο της διαδικασίας περιαφής του εκτελεστήριου τύπου ή της ακυρώσεώς της αν κάποιες από τις ρήτρες της συμβάσεως είναι καταχρηστικές μπορεί να θίξει την οδηγία 93/13, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία που μνημονεύθηκε στις προηγούμενες σκέψεις και ιδίως από τις αποφάσεις Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349) και Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88), η τελευταία από τις οποίες μνημονεύεται και από το αιτούν δικαστήριο στο δεύτερο από τα ερωτήματα που υπέβαλε. Κατά την Επιτροπή, εφόσον τα αποτελέσματα της συμβολαιογραφικής διαδικασίας είναι ανάλογα με τα αποτελέσματα δικαστικής διαδικασίας, ο συμβολαιογράφος οφείλει, για τον λόγο αυτόν, να έχει επίσης τη δυνατότητα να εκτιμήσει αυτεπαγγέλτως αν είναι καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες, όταν διαθέτει όλα τα νομικά και πραγματικά στοιχεία που απαιτούνται προς τούτο.

- 47 Όπως, όμως, υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας, ιδίως στα σημεία 65 έως 67 και 72 των προτάσεών του, διαπιστώνεται ότι η νομολογία αυτή εντάσσεται στο ειδικό πλαίσιο της ασκήσεως της δικαστικής λειτουργίας και δεν μπορεί να εφαρμοστεί στη συμβολαιογραφική λειτουργία, λόγω των ουσιαστικών διαφορών που υφίστανται μεταξύ των δύο.
- 48 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι η οδηγία 93/13 δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη σχετικά με τον ρόλο που μπορεί ή πρέπει να ανατεθεί στον συμβολαιογράφο για τον έλεγχο των καταχρηστικών συμβατικών ρητρών. Η εν λόγω οδηγία δεν ρυθμίζει το ζήτημα κατά πόσον πρέπει να επεκταθεί και στον συμβολαιογράφο η δυνατότητα να ασκεί αρμοδιότητες που ανάγονται ευθέως στη δικαστική λειτουργία, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εθνική νομοθεσία τού απονέμει την αρμοδιότητα να προβαίνει στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου σε δημόσιο έγγραφο που ενσωματώνει σύμβαση ή σε μεταγενέστερο στάδιο να αίρει την περιαφή αυτή.
- 49 Επομένως, ελλείψει εναρμονίσεως σε επίπεδο δικαίου της Ένωσης των εθνικών μηχανισμών αναγκαστικής εκτελέσεως και του ρόλου που ανατίθεται στο πλαίσιο αυτό στους συμβολαιογράφους, εμπίπτει στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, να θεσπίζει τέτοιου είδους διατάξεις, υπό τον όρο ωστόσο ότι τούτο δεν συνεπάγεται δυσμενέστερη μεταχείριση από εκείνη που επιφυλάσσει η ρύθμιση που διέπει παρόμοιες καταστάσεις υπαγόμενες στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και ότι δεν καθίσταται πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερής η άσκηση δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 50· Rohotovost', C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 46, και Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 50).
- 50 Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, επισημαίνεται ότι κανένα από τα στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν δημιουργεί αμφιβολίες ως προς τη συμφωνία της επίμαχης στην κύρια δίκη κανονιστικής ρυθμίσεως με την αρχή αυτή.
- 51 Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι κάθε περίπτωση στην οποία τίθεται το ζήτημα αν εθνικός δικονομικός κανόνας καθιστά αδύνατη ή εξόχως δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένης υπόψη της θέσεως του κανόνα αυτού στην όλη διαδικασία, της εξελίξεως της διαδικασίας και των ιδιοτήτων της, ενώπιον των διαφόρων εθνικών αρχών. Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ενδεχομένως οι αρχές που αποτελούν τη βάση του εθνικού δικαιοδοτικού συστήματος, όπως η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας, η αρχή της ασφάλειας δικαίου και η εύρυθμη διεξαγωγή της διαδικασίας (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Rohotovost', C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 52 Επομένως, πρέπει να κριθεί αν σε κατάσταση όπως αυτή στην υπόθεση της κύριας δίκης οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, αν αναλυθούν εντός του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και ληφθεί υπόψη το σύνολο των υφιστάμενων μέσων παροχής ένδικης προστασίας, διασφαλίζουν την ύπαρξη επαρκών και αποτελεσματικών μέσων για την παύση της χρήσεως καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές και ότι οι ρήτρες αυτές δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, όπως προβλέπεται στα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13.
- 53 Ως προς το ζήτημα αυτό η Ουγγρική Κυβέρνηση προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης απλουστευμένη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως δεν αποκλείει εντελώς τον έλεγχο των καταχρηστικών ρητρών, είτε εκ μέρους των ίδιων των συμβολαιογράφων είτε εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων.
- 54 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, δεδομένης της ιδιαίτερης εμπιστοσύνης που κατά κανόνα δείχνει ο καταναλωτής προς τον συμβολαιογράφο, ως αμερόληπτο σύμβουλο, και του γεγονότος ότι οι πράξεις που συντάσσονται από αυτόν δεν είναι παράνομες, υφίσταται ένας μη αμελητέος κίνδυνος ο καταναλωτής να είναι λιγότερο προσεκτικός κατά την κατάρτιση των πράξεων αυτών ως προς την

ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών και τις συνέπειες μιας συμβολαιογραφικής απλουστευμένης διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης. Εξάλλου, όταν κινείται μια τέτοια διαδικασία εκ μέρους του επαγγελματία, ενδέχεται ο καταναλωτής χωρίς την παρέμβαση συμβολαιογράφου να μην μπορεί να έχει στη διάθεσή του όλες τις αναγκαίες πληροφορίες βάσει των οποίων θα μπορούσε να αμυνθεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.

- 55 Όσον αφορά την επίμαχη ρύθμιση της κύριας δίκης, επισημαίνεται ότι κατά το άρθρο 1 του νόμου περί συμβολαιογράφων, σε αυτούς απόκειται, ειδικότερα στις διαδικασίες που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους, να ενημερώνουν τους συμβαλλόμενους προκειμένου να τους διευκολύνουν, διασφαλίζοντας την ίση μεταχείριση, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και την εκτέλεση των υποχρεώσεών τους, προς αποτροπή ένδικων διαφορών.
- 56 Εξάλλου, κατά το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου αυτού, ο συμβολαιογράφος οφείλει να ελέγχει αν μια νομική διαδικασία είναι αντίθετη με τη νομοθεσία ή είναι καταχρηστική και να ενημερώνει γραπτώς τα μέρη όταν διαπιστώνει τη συνδρομή κάποιου στοιχείου που προκαλεί αμφιβολίες.
- 57 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο ουγγρικό δικονομικό σύστημα ο συμβολαιογράφος φαίνεται να δύναται να αποτρέπει, ιδίως κατά το στάδιο της συντάξεως δημόσιας πράξεως σχετικά με σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων και καλείται, άλλωστε, ρητά να διασφαλίζει με την ενημέρωση που παρέχει την ίση μεταχείριση σε όλες τις διαδικασίες που υπάγονται στην αρμοδιότητά του, περιλαμβανομένης της διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως.
- 58 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι γενικές διατάξεις του νόμου περί των συμβολαιογράφων μπορούν, κατ' αρχήν, να συμβάλουν στην τήρηση των απαιτήσεων των άρθρων 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, υπό την επιφύλαξη των εκτιμήσεων που πρέπει να πραγματοποιήσει το αιτούν δικαστήριο.
- 59 Επισημαίνεται ότι, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 84 των προτάσεών του, τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα που σκοπούν να παύσουν τη χρήση καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές πρέπει να περιλαμβάνουν διατάξεις εξασφαλίζουσες αποτελεσματική δικαστική προστασία για τους καταναλωτές, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να προσφύγουν δικαστικά κατά της συμβάσεως, ακόμα και κατά το στάδιο της αναγκαστικής της εκτελέσεως, με εύλογες δικονομικές προϋποθέσεις, κατά τρόπον ώστε η άσκηση των δικαιωμάτων τους να μην υπόκειται σε προϋποθέσεις, όπως προθεσμίες και δαπάνες, που καθιστούν υπερβολικά δυσχερή ή πρακτικώς αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμονται από την οδηγία 93/13. Στο πλαίσιο αυτών των δικαστικών διαδικασιών πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως η νομολογία του Δικαστηρίου που αναφέρθηκε στις σκέψεις 41 έως 45 της παρούσας αποφάσεως.
- 60 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο A. Sugár έχει τη δυνατότητα, αφενός, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 209/A, παράγραφος 1, του αστικού κώδικα, να αμφισβητήσει δικαστικώς το κύρος της συμβάσεως και, αφετέρου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, να κινήσει διαδικασία με αίτημα την ακύρωση ή τον περιορισμό της αναγκαστικής εκτελέσεως. Στο πλαίσιο της τελευταίας αυτής διαδικασίας ο καταναλωτής, κατά το άρθρο 370 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, μπορεί να ζητήσει την αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως της συμβάσεως της κύριας δίκης.
- 61 Επιπλέον, από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο, ιδίως από την Ουγγρική Κυβέρνηση, προκύπτει ότι στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να κρίνει αν, παρά το γράμμα των άρθρων 369 και 370 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν και οφείλουν, στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών, να ελέγχουν τον καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών και, τηρώντας

το άρθρο 163 του κώδικα πολιτικής δικονομίας και σύμφωνα με τη νομολογία του Κύρια (ανωτάτου δικαστηρίου), να διαπιστώνουν αυτεπαγγέλτως τις περιπτώσεις πρόδηλης ακυρότητας που μπορούν να αποδειχτούν με βάση τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία.

- 62 Μολονότι η οδηγία 93/13 επιβάλλει, σε διαφορά μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, μια ενεργητική παρέμβαση, μη εξαρτώμενη από τους συμβαλλομένους στη σύμβαση, εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς (αποφάσεις *Asbeek Brusse* και *de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), η τήρηση της αρχής της αποτελεσματικότητας δεν μπορεί να βαίνει μέχρι του σημείου πλήρους επανορθώσεως των συνεπειών από την πλήρη αδράνεια του οικείου καταναλωτή (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 56).
- 63 Κατά συνέπεια, σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, το γεγονός ότι ο καταναλωτής μόνο στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας έχει τη δυνατότητα να επικαλεστεί την προστασία που παρέχουν οι νομοθετικές διατάξεις για τις καταχρηστικές ρήτρες δεν μπορεί να θεωρηθεί αφεαυτού αντίθετο στην αρχή της αποτελεσματικότητας. Συγκεκριμένα, η αποτελεσματική δικαστική προστασία την οποία εγγυάται η οδηγία 93/13 στηρίζεται στην παραδοχή ότι κάποιο από τα συμβαλλόμενα μέρη απευθύνεται προηγουμένως στα εθνικά δικαστήρια.
- 64 Απόκειται, πάντως, στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο που μπορεί να έχει άμεση γνώση των δικονομικών προϋποθέσεων ενδίκου βοηθήματος που προβλέπει η εσωτερική έννομη τάξη και είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο, να κρίνει αν, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι προϋποθέσεις αυτές εγγυώνται αποτελεσματική δικαστική προστασία του καταναλωτή.
- 65 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει σε συμβολαιογράφο που κατήρτισε νομοτύπως δημόσιο έγγραφο σχετικό με σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή να προβεί στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στο εν λόγω έγγραφο ή να αρνηθεί να άρει την περιαφή αυτή, χωρίς να μεσολαβήσει, ούτε στο ένα ούτε στο άλλο στάδιο, έλεγχος του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 66 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει σε συμβολαιογράφο που κατήρτισε νομοτύπως δημόσιο έγγραφο σχετικό με σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή να προβεί στην περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στο εν λόγω έγγραφο ή να αρνηθεί να άρει την περιαφή αυτή, χωρίς να μεσολαβήσει, ούτε στο ένα ούτε στο άλλο στάδιο, έλεγχος του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως.

(υπογραφές)